

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

קד.

עין משפט נר מצוה

א נמי פ"ט מהל' שבת
הל' י"ט ט"ע א"ח ס'
ת"א ס"ג א':
ב ב מ"י פ"ט מהל'
שבת הל' ג ט"ו א"ח
ס' הל':

רבינו חננאל

ראשונים והאמר ארבעה
הוא דאמר וליתגוהו לא
תלת ולא שבע, ואמר
לית תלת קאמנא אבל
בין יום השביעי לשבת
ימי המעשה מעין חתימתה
היא, דאמר שמואל כל
הברכות צריך לומר מעין
חתימתן סמוך לחתימתן,
וקי"ל כותיה פומבדיתאי
אמר מעין פתיחתן סמוך
לחתימתן, איכא בינייהו
יום טוב שחל להיות אחר
שבת, דחתימתן בין קדש
לקדש, מאן דאמר מעין
חתימתן סמוך לחתימתן,
צריך לומר בין קדושת
הבדלה, מאן דאמר מעין
פתיחתן סמוך לחתימתן
לא צריך, אמר רבי יוחנן,
בגן של קדושים אומרי
הבדלה אחת, ומאי אינון
ר' מנחם בר סימאי,
ואמאי קרו ליה בגן
של קדושים, דלא אסתכל
מימיו בצורתא דזווא,
הגוי העם לומר של
הבדלות, חנניה אומר
אחת, ולית הלכתא כותיה,
המבדיל צריך שיאמר מעין
הבדלות שבחבורה.

והאמר לא תלת אמר ולא שבע אמר.^א ומסתמא או ג' או ז' תיקנו
כנגד שום דבר שלא לפחות או להוסיף כדאמר בהתלכת
(מנחות דף נ"ג.) לא יפחות מו' כנגד ז' רקיעים והמוסיף לא יוסיף על י"ג
כנגד ז' רקיעים וששה אויבים: **מאי** בינייהו. לרוב הברכות
הפתיחה והחתימה מעין אחד:

בעי למימר בין קדושת שבת
לקדושת יום טוב הברדה.
שאל ר' אפרים את ר"ת למה
נהגו העולם להוסיף ולומר ואת
יום השביעי מששת ימי המעשה
קדשת הבדלה וקדשת את עמך
ישראל בקדושתך^ב דלן זה לא מעין
פתיחה ולא מעין חתימה והשיב לו
ר"ת משום שישתת היום האריכו
כדי לומר פעם אחת מעין ז'
הבדלות. בין קודש לחול אחד.
בין אור לחשך ז'. בין ישראל
לעמים ג'. בין יום השביעי לששת
ימי המעשה ד'. בין קדושת שבת
לקדושת י"ט הבדלה. פירוש שבי"ט
שרי מיד לדולל נפש. ואת יום
השביעי מששת ימי המעשה קדשת
היינו חולו של מועד דשרי דבר
האבוד וצדקת אסור. זה חלוק
שבת מ"ט והיא הבדלה אחת הרי
ה' הבדלות וקדשת את עמך ישראל
בקדושתך שתי הבדלות בין כהנים
לוים וישראלים ז' והיו מעין חתימה
דבין קדש לקדש:

מיתבי אומרים הברדות ב'.
הוא מלי לאמרי מרבי
יהודה הנשיא דלעיל אלא דניחא
ליה למיפק מברייתא:

דלא מסתבא בצורתא דזווא.

ארבי מנחם קאי ג' דלמנר
צמועד קטן צדק צמרא (דף כה):
כי קא ניחא נפשיה דר' מנחם צר
רבי סימאי אישטנו כל ילמנאי
והו למיחלליא פירוש חלקים בלא
זוכה^א ותולה קדושתו בצדו שגם
צדו היה קדוש: **בין** יום
השביעי שששת ימי המעשה מעין
חתימה היא. ה"ג הוה מלי למיפק
הא לא כתיבא והא דלא קתני לה
לצדק פירש רש"ס דשגהה אחר
ג' הבדלות דכשאינו אומר רק
ג' הבדלות הויה סמוך לחתימה
ואם תאמר לר' יוסי צדו יהודה
ולרצ דחממי מקדש ישראל הכי
הויה מעין חתימה אדרבה כהנים
ולוים וישראלים הו טפי מעין
חתימה ויש לומר דבין יום השביעי
לששת ימי המעשה הו ספיר מעין
חתימה^ב שקדשו הקצ"ה צמנאמו
ונתן לנו את השבת אבל כהנים
לוים וישראלים לא הוכיר ישראל
אלא להקל שקלים בקדושתן מכהנים
ולוים ולא הו מעין חתימה:
ולית

והאמר לא שש אמר. כולן ארבע: מעין חתימה. ולא ממנינא
הוא: ה"ג י"ט שחל להיות אחר השבת. דבעי למחמס המנדיל בין
קודש לקודש: ה"ג מ"ד מעין חתימתן סמוך לחתימתן צעי למימר
בין קדושת שבת לקדושת יום טוב
הינין דלקמן: סדר הבדלות. היינו
שבת הבדלות ואף על גב דאיכא
תמני בין יום השביעי לא קא
חשיב דמעין חתימה: וחוסס
צפדר בראשית. צרוך סודר בראשית.

וכולה הן כתיבי ולהבדיל בין
הקודש ובין החול ובין הטמא ובין
הטהור (ויקרא י) ויבדל אלהים בין
האור ובין החשך (בראשית ה) ויבדל
בין המים (ס): ובין כהנים ללוים
ו'. מפרש להו לקמן. אבל הבדלה
דשבת לא כתיבי דמעין חתימה
קא חשיב ליה לקמן ולאו ממנינא:
מעין חתימה היא. דקאמר וחוסס
צפדר בראשית והויה ליה בין
יום השביעי לששת ימי המעשה
מעין חתימה וצדדי להו משבע:
המנדיל

רשב"ם

והאמר לא שש אמר ולא שבע
אמר. דארבעה אמר ומה ראית
אם לתפוש את המועד דייך בג'
ואם לרבות זאת היה לך לומר כל
שבת: איברא. בלמתי: מעין חתימה.
ולאו ממנינא הוא: חתימה. סוף
הצרכה חוסס צדדין: פסיחתן.
המתלמן: ומאי בינייהו. דהא
צרכת הבדלה מעין פתיחתן ומעין
חתימתן איכא וכן רוב צרכות:
יום טוב שחל להיות אחר השבת.
דבעי למיחמס בין קודש לקודש:
הכי גרסי: מאן דאמר מעין חתימתן
סמוך לחתימתן צעי למימר בין
קדושת שבת לקדושת יום טוב
הבדלות. והכי עבדין לאפקוי נפשין
מפלוגתא: אבל לא צמנאי יום
טוב לשבת. דאפרכוס יולא והמלך
נכנס אין דרך ללוות האפרכוס
שהכל נמשכין אחר המלך: הרגיל
שבין בן: אומר אחס. קשיא
לר' אלעזר דלמנר לא יפחות משלש:
הכי גרסינן סנאי הוא דלמנר רבי
יוחנן בן של קדושים כו'. והיינו
תנאי בן של קדושים שהוא תנא:
ונהגו העם. תנאים שהיו צימיו
נחלקו עליו ועושין העם על פיהן
הרי תנא אחר: ר' מנחם צר רבי
סימאי. ואמרינן צמסכת ע"ג

פרק ר' ישמעאל (דף ג.) אמאי קרי ליה
בגן של קדושים משום דלא אסתכל
בצורתא דזווא: וליה הלכתא כווסיה.
גמרא קאמר ליה: האמורוס צפורה.
בגון הן דלקמן: סדר הבדלות.
היינו שבת הבדלות אע"ג דאיכא
שמונה בין יום השביעי לששת ימי
המעשה לא חשיב דמעין חתימה היא:
(י) וחוסס צפדר בראשית. צרוך סודר
בראשית שבמנאי שבת התחיל הקצ"ה
לסדר מעשה בראשית. וכולהו הן כתיבי ולהבדיל בין
המים וגומרי^א ואבדיל אחסס מן העמים (ויקרא כ). אבל הבדלה דשבת לא כתיבא דמעין חתימה חשיבא לקמן ולאו ממנינא הוא והויה דלא חשיב לה
לצדק משום דלגבי שלש קתני לה דכי לא עבד אלא שלש הבדלות קאמר לה סמוך לחתימה: בין יום השבת. לקמן מסמי לה מברייתא:
בין כהנים ולוים וישראלים גרסינן. ולקמן מפרש ליה: מקדש ישראל. מכל עולמו שיר לא קדש אלא ישראל ולפי פירוש זה שייכא חתימה
זו צמנאי שבת: מעין חתימה היא. דקאמרת וחוסס צפדר בראשית והויה לה בין יום השביעי לששת ימי המעשה מעין חתימה וצדדי להו
משבעה: רב אמר מקדש ישראל כר' יוסי צר' יהודה: ושמואל אמר המנדיל בין קדש לחול. שמואל לא סבירא ליה ככל הך תנאי
דלעיל אלא כרבנן סבירא ליה דמתן צדקן פרק קמא דמולין (דף כו:) גבי יום טוב שחל להיות צמנאי שבת כיד מנדילין בין קדש לחול^א
כו' ואמרינן בגמרא היכא אמר לה להך צרכה בין קדש לקדש אמר רב יהודה בחתימתה רב שישא צדיה דרב אילי אמר בחתימתה

(א) מוספתא דברכות פ"ה
הל' ג', ט' ע"ז דף כ'
(ב) נלפני הכהנים לא היה
הניכר להן קאמנא וכו' עד
זוחלן, (ד) נ"ל אמר ד"ה
בין כהנים, (ה) ויקרא י,
(ו) ובראשית א', (ז) וישעיה
(ח) ויקרא כ"ג, (ט) וישעיה
מוספתא ע"ז ג' ד"ה ה"ג,

תורה אור השל"ח

1. בעת ההוא הבדיל ה'
את שבת הלוי לשאת
את ארון ברית ה' לעמד
לפני ה' לשרתו ולקבד
בשמו עד היום הזה:
דברים י ח
2. בני עמקם אהרן
ומשה ויבדל אהרן
להקדישו קדש קדושים
הוא ובניו עד עולם
להקטיב לפני ה' לשרתו
ולקבד בשמו עד עולם:
דברי הימים א' כג י

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמרי מעין
פתיחתן סמוך לחתימתו
כל"ל וכן בכל העמוד:
(ב) רש"י ד"ה והאמר
לא שש אמר כר' דארבע
איכא ספיר ומינת סוף
נמק:

מוסף תוספות

א. וא"ת מאי קושיא, הא
לא אמרינן אלא דלא
יפחות משלש הא ויתר
משלש ועד ז' מצי אמר.
וי"ל וגו'. תוס' ר"פ.
ב. אחר בין קדושת שבת
לקדושת יום טוב הברדה.
תוס' בראשית ג'. ולא על
אביו ואמר. תוס' ע"ז ג'
ד. משום דלא אסתכל
בצורתא דזווא. שם.
ה. הן דייקן שבת
בקדושת ישראל. תוס'
בראשית.